

2. Оценка, получаемая с помощью теста, более дифференцирована. Результаты тестирования, благодаря особой организации тестов, могут быть представлены, если необходимо, в более дифференцированных шкалах, содержащих больше градаций оценки. При этом обеспечивается более высокая точность измерений учебных достижений.

3. Тестирование обладает заметно более высокой эффективностью, чем традиционные методы контроля. Тесты можно одновременно проводить на больших группах студентов. Обработка результатов для получения окончательных оценок проводится легче, быстрее, чем, скажем, проверка контрольных работ.

Активное действие учащихся на уроке географии. Активность учеников во время уроков географии зависит от заинтересованности учащихся. Во время уроков географии эффективный учитель должен использовать разные интерактивные способы (диаграмма Венна, Карусель, Зигзаг, Инсерт, Мозговой штурм и др.) и различные географические игры. Применение этих методов и способов во время уроков географии повышает активность учеников.

Интерес учеников к данному уроку и предмету в целом. Интерес, который помогает ребенку охватить различные явления, оказывается движущим мотивом не только для восприятия предмета, но и для развития мышления. При интересе к природе, животному миру, общественным явлениям школьник начинает усиленно наблюдать, подмечать явления, самостоятельно их обдумывать, делать выводы. В ходе такой познавательной деятельности интерес все более развивается и содействует умственному развитию.

Список использованных источников: 1. *International Journal of Education and Research* Vol. 2 No. 12 December 2014, pg. 194-195; 2. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice* 9 (2) • Spring 2009 • 757-768; 3. *Sharma, M., & Elbow, G. S. (2000). Using internet primary sources to teach critical thinking skills in geography. London: Greenwood Pres. Pg.184;* 4. *Международный конкурс эссе «я-педагог» Бредникова Алевтина Васильевна,* <http://do.s-ba.ru/files/articles/%D0%91%D0%95%D0%A0%D0%94%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%20%D0%90.%D0%92.%D1%8D%D1%81%D1%81%D0%B5.pdf> стр. 1; 5. *Г. В. Лаврентьев, Н. Б. Лаврентьева, Н. А. Неудахина, Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов (часть 2), 2009, с. 107-108.*

УДК 375.5.016:91

«ЖИВА ГЕОГРАФІЯ» ЯК ШЛЯХ ДО ДІЄВОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ

Л. Л. Мироненко

mirleon77@gmail.com

Комунальний заклад «Полтавська спеціалізована школа-інтернат спортивного профілю Полтавської обласної ради», м. Полтава, Україна

«Навіщо мені Ваша географія?!» – запитання, яке часто доводиться чути від учнів. Наукові педагогічні постулати та особисті переконання вчителя у важливості вивчення саме його предмету не завжди є дієвим механізмом

зрощення мотивації та пізнавального інтересу до вивчення шкільного курсу географії.

Сучасне покоління школярів, які проводять багато часу в Інтернет-мережі, часто перебувають у якомусь віртуальному світі, обмеженому власними знаннями та світоглядом. З іншої сторони, вони активні, готові до ризиків, прагнуть побачити весь світ, відвідати унікальні куточки, познайомитись із різноманіттям рослинності та тваринного світу, культурними пам'ятками й унікальними шедеврами природного або антропогенного походження. Саме географія відкриває перед ними двері у світ, розширює кордони свідомості, стирає стереотипи в мисленні. І саме вчителю відводиться відповідальна місія: сформувати в учнів готовність використовувати отримані знання, вміння й навички у реальному житті для розв'язання практичних завдань та життєво важливих ситуацій.

Переосмислюючи свої педагогічні підходи до навчання географії, я дійшов висновку, що перенавантажування інформацією, навіть дуже важливою та потрібною, має зворотній бік. У школярів зникає бажання навчатися і за відсутності стійкої внутрішньої мотивації, зовнішніх стимулів настає момент несприйняття самого предмету. Підтвердження моїх особистих спостережень я знайшов в американському дослідженні. Десять років тому у Лоурентсвіллській школі, яка не полишає верхні позиції рейтингу найкращих елітарних приватних шкіл Америки, провели надзвичайний експеримент, під час якого, учнів що тільки-но повернулися з літніх канікул, попросили повторно скласти іспит з основних предметів, який вони складали наприкінці попереднього навчального року. Власне, це була навіть спрощена версія того іспиту: з нього вилучили надто детальні запитання. Результати вразили: якщо у червні середньою оцінкою було B+ (87%), то у вересні лише F (58%). Жоден із школярів не залишився на тому ж рівні, якого досяг на початку літа, жоден не зміг пригадати усі важливі теми, пройдені минулого року. Ці результати змусили педагогів Лоуренсвілля кардинально переглянути підхід до викладання; вони вилучили майже половину тем задля того, щоб зосередитися на глибшому вивченні найважливіших із них. Експеримент повторили за кілька років, і отримали набагато кращі результати [1].

Навчання у школі займає значну частину життя дитини. Важко не погодитися з думкою відомого спеціаліста в галузі Міжнародного оцінювання якості освіти PISA А. Шлейхера, який переконаний, що саме сьогодні школи мусять готувати учнів до швидких змін, до професій, яких ще не існує, до розв'язання соціальних проблем, яких ми ще не можемо уявити, і до використання технологій, яких ще не винайшли [6]. Географія не повинна готувати учня до життя, адже вона і є – самим життям. Саме географія має показати учневі, що він є важливою частиною Всесвіту і що ця наука є містком до незвіданого нового світу. Вона допомагає соціалізації випускника школи у суспільстві й активної його адаптації на ринку праці.

У світлі реформаційних змін, які відбуваються в освіті усі учасники освітнього процесу (і педагоги, і батьки, і самі учні) працюють на реалізацію спільної мети – ЩАСЛИВА та УСПІШНА дитина. Знайомство із останніми

напрацюваннями в галузі освітніх інновацій наштовхнуло мене на роздуми щодо пріоритетності особистісного компоненту над знаннєвим. Відповідь на питання: «Чого саме я хочу від своїх учнів: щоб вони володіли географічним понятійним апаратом, чи щоб із задоволенням відвідували уроки географії та відчували себе щасливими?» стала очевидною.

Мені припав до душі той факт, що за принципами гуманної педагогіки кожна дитина унікальна і завдання учителя допомогти учневі розкрити свої таланти, віднайти своє призначення у цьому житті. У плануванні уроку гуманна педагогіка виводить на перше місце виховну мету. На мою думку, у сучасному суспільстві споживачів, виховання Людини має бути першочерговою ціллю.

У своїй практичній діяльності я зрозумів, що «моя» географія має бути «живою», а тому почав підбирати та об'єднувати ті методи, які як найкраще допомагають «оживити» процес навчання, активізують емоційно-вольову сферу учнів та сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу.

«Жива географія» допомагає реалізовувати поставлену мету на уроці, підтримувати пізнавальний інтерес до вивченого матеріалу та основне – зачіпає емоційно-вольову сферу школярів. На моє глибоке переконання, все, що викликає у дітей живі емоції (позитивні чи негативні) не залишає їх байдужими. За твердженням М. Маршала емоції людини керують її увагою, яка, в свою чергу, керує навчальною діяльністю та процесами запам'ятовування. На його думку, учням необхідні емоційні зв'язки з уроками, вчителями, школою. Школярі повинні відчувати фізичну та емоційну безпеку у закладі освіти. Пережиті у школі негативні емоції (погрози, тиск, страх, гнів, почуття провини, осуд, сором) порушують мисленні процеси, що негативно відбивається на освітньому процесі [4]. Наш мозок запам'ятовує надовго те, що викликає у людей сильні емоції. Разом з тим, те, що не залишає нас байдужими допомагає виробляти своє власне ставлення, формує систему загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, відповідальність), що є пріоритетним у розбудові нової української школи [3].

Мистецтво вчителя полягає в тому, щоб торкатися емоцій, а не просто давати інформацію, що не має на дітей жодного впливу. Географія не суха наука, а її викладання можна зробити живим та захоплюючим.

Методика «живої географії» включає в себе:

- досвід активних подорожей вчителя;
- віртуальні чи реальні подорожі учнів;
- географічні дослідження;
- різні форми інтерактивної взаємодії на уроках;
- уроки просто неба;
- навчальні екскурсії;
- використання в освітньому процесі Google-сервісів;
- візуалізація;
- різноманітні ігри.

У своїй педагогічній діяльності я віддаю перевагу інтерактивним методам навчання, оскільки вважаю, що кожна відповідь учнів має право на існування і є проявом їхньої активності. До визначальних рис інтерактивного способу організації освітнього процесу з географії відносять:

- 1) суб'єкт-суб'єктні стосунки між вчителем і учнями, за яких вони є рівноправними й рівнозначними суб'єктами;
- 2) постійна активна взаємодія всіх учнів;
- 3) співнавчання і взаємонавчання учнів між собою;
- 4) відсутність домінування учасника освітнього процесу над іншим й однієї думки над іншою [2].

Значну увагу на своїх уроках я приділяю мотивації навчально-пізнавальної діяльності, розвитку емоційної сфери школярів, їх самостійності і творчої ініціативи. Практикую різні види колективної та групової роботи, де кожен учасник виконує певну роль, вчиться налагоджувати контакт із іншими учасниками групи, не боїться брати на себе відповідальність, проявляє лідерські якості. На мою думку, основна задача сучасного учителя, допомогти учням відчувати свою значущість та вселити в них віру у свої можливості, уміти почути кожну їхню думку. Вирішити цю задачу може допомогти коучинговий підхід до навчання, який базується на позиції «виграв – виграв» та допомагає організовувати діяльність групи як злагодженого механізму.

Водночас значну увагу варто приділяти візуалізації навчального матеріалу у вигляді уявних образів, яскравих картинок, малюнків, інфографіки. Така подача допомагає інтеграції обох півкуль головного мозку і сприяє покращенню пам'яті і більш ефективному навчанню. Адже сьогодні загальноновизнано, що ліва половина мозку відповідає за логічні операції, рахунок, установлення послідовності та інші аналогічні види діяльності (міркування, аналіз, розрахунки й обробка фактів), а права півкуля контролює ініціативу і творчість, уяву, сприйняття кольору, музику і почуття ритму, мрії [5]. Тож, якщо під час навчальної діяльності будуть задіяні і права, і ліва півкулі мозку, то учні будуть сприймати навчальний матеріал як цілісну систему.

Для мене особисто, географія – це пізнання навколишнього світу через захоплюючі подорожі, тому і своїм учням хочу донести, що географію не потрібно боятися, її потрібно любити. Не знати щось – це нормально, головне – запитувати, адже саме запитання спонукають нас до мислення та відкривають нам нові горизонти наших можливостей.

Список використаних джерел: 1. Вагнер Т. Мистецтво навчати. Як підготувати дитину до реального життя / Тоні Вагнер / пер. з англ. Надія Борис. – К. : Новий формат, 2017. – 312 с.; 2. Загальна методика навчання географії : Підручник [з грифом МОНМС України] О. М. Топузов, В. М. Самойленко, Л. П. Вішнікіна. – К. : ДНВП «Картографія», 2012. – 512 с.; 3. Маршалл М. Дисципліна без стресса. Учителям и родителям. Как без наказаний и поощрений развивать в детях ответственность и желание учиться / Марвин Маршалл / Пер. з англ. И. В. Антипкиной. – Москва : Эксмо, 2014. – 416 с.; 4. Нова українська школа : poradnik dla vchitelja / za zag. red. H. M. Bibik. – Kyiv : Literra LTD, 2018. – 160 с.; 6. Романовський О. Г., Михайличенко В. Є. Філософія досягнення успіху / О. Г. Романовський, В. Є. Михайличенко. – Харків : НТУ «ХПІ», 2003. – 696 с.; 7. Шлейхер А.

Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Андреас Шлейхер / Переклала з англ. Ганна Лелів. – Львів : Літопис, 2018. – 296 с.

УДК 373.5.016:91]:79

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Р. В. Нестеренко

rusyavochka.lady@gmail.com

Комунальний заклад «Полтавська спеціалізована школа-інтернат спортивного профілю I-III ступенів Полтавської обласної ради», м. Полтава, Україна

На сучасному етапі вивчення географії новим в методиці викладання повинно стати повне використання матеріалу нових підручників, розвиток самостійної творчої діяльності, вміння вчителя аналізувати і доводити до відома учнів весь обсяг матеріалу. А здійснювати подібну роботу допоможуть ігрові форми навчання. Інноваційні методи, які я впроваджую у навчання, покликані: по-перше, посилити мотивацію учнів до вивчення курсу; по-друге, залучити учнів через участь у нетрадиційних заняттях до процесу дослідження, оцінки явищ, які можуть бути цікавими і захоплюючими для них, ніж просте накопичення емпіричних знань і в підсумку забезпечити одержання учнями задоволення від процесу навчання і досягнення результатів.

Ігрові форми навчання найактивніше сприяють естетичному вихованню учнів, оскільки вимагають поважати погляди інших, не перебивати тих учнів, які доповідають, вчать висловлювати свою думку.

Найдавнішим засобом виховання і навчання учнів є гра. Ігри доповнюють традиційні форми навчання, сприяють активізації процесу навчання та успішного впровадження в практику педагогіки співробітництва. Ігрові ситуації у своїй роботі використовую на заняттях різних типів. Так, на заняттях повторення і узагальнення знань, закріплення умінь у 10-х класах, використовую гру «Рекламне бюро». Клас ділиться на «всесвітньо відомі» рекламні кампанії, назви їм придумують вони самі. Попередньо, за кілька занять, всім компаніям дається однакове завдання: створити рекламний проспект для материка природного явища, держави і представити його на «суд світової громадськості» – класу.

Комісія у своїй оціночній діяльності керується наступними критеріями, які попередньо повідомляються всьому класу: відповідність рекламного проспекту запропонованій теми, оригінальність подання, розмаїття представленого матеріалу, логічність побудови проспекту, змістовне розкриття рекламованого об'єкта. Максимально подання триває десять хвилин.

Рекламні кампанії можуть працювати по одній темі, але за різними напрямками. Наприклад, компаніям пропонується створити рекламний проспект Японії економічного напрямку, демографічного чи культурологічного. Компонувати матеріал, аналізувати його, надавати йому форму і захищати його, а головне – бачити його практичну реалізацію [5, с. 30].